

AZ EU KIADÁSAI

A költségvetési kiadásokat a Tanács és a Parlament együttesen hagyja jóvá. Az éves uniós költségvetésnek tiszteletben kell tartania a többéves pénzügyi keretben a különböző kiadási kategóriák, például az egységes piac, a kohézió és a természeti erőforrások vonatkozásában megállapított kiadások felső határait. A rugalmassági eszközök biztosítják, hogy az EU reagálni tudjon váratlan szükségletek esetén. A költségvetési garanciák és pénzügyi eszközök használata tökevonzó hatással jár az uniós kiadások tekintetében. A többéves pénzügyi kereten kívül a 2021–2027-es időszakra vonatkozó teljes uniós kiadások magukban foglalják a NextGenerationEU ideiglenes helyreállítási eszközt, amely segíteni fogja az uniós gazdaságot a Covid19-válságból való kilábalásban.

JOGALAP

- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 310–325. és 352. cikke és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a., 171–182. és 203. cikke;
- az Európai Parlament és a Tanács [\(EU, Euratom\) 2018/1046 rendelete](#) (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről;
- a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i [\(EU, Euratom\) 2020/2093 tanácsi rendelet](#) (a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet);
- a Covid19-válság utáni helyreállítás támogatására szolgáló Európai Unió Helyreállítási Eszköz létrehozásáról szóló, 2020. december 14-i [\(EU\) 2020/2094 tanácsi rendelet](#);
- az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i [intézményközi megállapodás](#).

CÉLKITŰZÉS

Az Európai Unió politikáinak finanszírozása a költségvetési fegyelem korlátain belül a hatályban lévő szabályokkal és eljárásokkal összhangban.

ALAPELVEK

Az EU költségvetése az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló rendelet 6–38. cikkével összhangban tiszteletben tartja az alábbi kilenc általános szabályt: egységesség, teljesség, évenkéntiség^[1], egyensúly, elszámolási egység (az euró), globális fedezet, egyediség (minden előirányzatot a kiadások meghatározott fajtájára különítenek el), hatékony és eredményes pénzgazdálkodás és átláthatóság.

Az évenkéntiség szabályát össze kell egyeztetni a többéves tevékenységek irányításának szükségességével, amelyek jelentősége nőtt a költségvetésen belül. A költségvetés ezért differenciált előirányzatokat tartalmaz, amelyek a következőkből állnak:

- kötelezettségvállalási előirányzatok, amelyek az adott költségvetési év során felmerülő, a több évig tartó tevékenységekre vonatkozó szerződésekben szereplő jogi kötelezettségvállalások teljes költségét fedezik;
- kifizetési előirányzatok, amelyek az adott költségvetési évben vagy korábbi költségvetési években kötött szerződésekben szereplő kötelezettségvállalások végrehajtásával kapcsolatos kiadásokat fedezik.

A 2020. december 16-i intézményközi megállapodás előírja, hogy a Bizottságnak éves jelentést kell készítenie az – akár uniós költségvetésből, akár azon kívülről finanszírozott – különböző uniós tevékenységek pénzügyi és költségvetési vonzatainak áttekintéséről. A jelentésnek tájékoztatást kell tartalmaznia az Unió eszközeiről és forrásairól, a különböző hitelezési és forrásbevonási műveletekről – beleértve az Európai Stabilitási Mechanizmust és az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszközt (2.6.8.) – és az egyéb lehetséges jövőbeli mechanizmusokról. Információkat kell tartalmaznia továbbá az éghajlat-politikai kiadásokról, a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához hozzájáruló kiadásokról, a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdításáról, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak minden releváns uniós program keretében történő megvalósításáról.

AZ ELŐIRÁNYZATOK JELLEMZŐIN ALAPULÓ KÖLTSÉGVETÉSI STRUKTÚRA

1. Működési kiadások / igazgatási kiadások / egyedi tevékenységek költségvetései

Az általános költségvetés 10 szakaszra oszlik, amelyek az egyes intézményekre vonatkoznak. Míg a többi intézmény szakaszai elsősorban igazgatási kiadásokból állnak, a Bizottság szakasza (III. szakasz) a tevékenységek és programok

[1]Az az elv, hogy a költségvetésbe beállított előirányzatok egy pénzügyi évre engedélyezendők, amely január 1-jétől december 31-ig tart.

finanszírozásának működési kiadásait és az ezek végrehajtásához szükséges igazgatási kiadásokat (technikai segítségnyújtás, ügynökségek, emberi erőforrások) tartalmazza. 2022-ben az összes igazgatási kiadás a 169,52 milliárd eurós teljes költségvetés 6,26%-ának felel meg.

A Bizottság olyan költségvetési nomenklatúrát alkalmaz, amely szakpolitikai területek és programok szerinti bontásban tünteti fel a forrásokat, a programterületeket „programklaszterekhez” igazítva, megkönnyítve ezáltal az egyes uniós politikák költségeinek és hatékonyságának értékelését.

2. A többéves pénzügyi keret (1.4.3.)

A közösségi/uniós kiadásokat 1988 óta többéves keretbe helyezik, mely a költségvetést fejezetekre bontja átfogó politikaterületek szerint, amelyekre nézve az érintett időszak fő költségvetési prioritásainak tükrében meghatározzák a kiadások felső határát. Az első középtávú tervezési időszak öt évet ölelt fel, míg a rá következő és a jelenlegi időszakok 7 évet fognak át. Az éves költségvetéseknek tiszteletben kell tartaniuk a többéves keretben megszabott határokat.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó uniós kiadások összege 1824,3 milliárd EUR, amelyből a többéves pénzügyi keret 1074,3 milliárd EUR-t, az NGEU pedig 750 milliárd EUR-t tesz ki. A többéves pénzügyi keretről szóló rendelet 5. cikkében meghatározott programspecifikus kiigazításnak köszönhetően a többéves pénzügyi keret költségvetése további 11 milliárd euróval nő.

Az új uniós költségvetés néhány kiemelt program – például a Horizont Európa, az InvestEU és a Határigazgatási Alap – révén támogatja a korszerűsítést, valamint az Igazságos Átmenet Alapon és a Digitális Európa programon keresztül a zöld és digitális átállást.

Költségvetési szempontból továbbra is a korszerűsített agrárpolitika jelenti a legnagyobb szakpolitikát, amelyet szorosan követ a kohéziós politika. Mindkettő célja a digitális és zöld átállás támogatása. Az alábbi táblázat tartalmazza a 2022. évi költségvetésnek a 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keretben meghatározott szakpolitikai területek szerinti felbontását.

A 2022. évi uniós költségvetés: kötelezettségvállalási előirányzatok felbontása a többéves pénzügyi keret kategóriái szerint

A többéves pénzügyi keret fejezete	Milliárd EUR	%
Egységes piac, innováció és digitális gazdaság	21,78	12,9%
Kohézió, reziliencia és értékek	56,04	33,1%
Természeti erőforrások és környezet	56,24	33,2%
Migráció és határigazgatás	3,09	1,8%
Biztonság és védelem	1,79	1,1%
Szomszédság és a világ	17,17	10,1%
Európai közigazgatás	10,62	6,3%
Tematikus speciális eszközök	2,8	1,7%
Mindösszesen	169,52	100,0%

3. Rugalmassági és tematikus speciális eszközök

A többéves programok szerint az uniós politikák finanszírozására tervezett kiadásokon felül az uniós költségvetésen belül egyes pénzügyi források a váratlan válsághelyzetekre való válaszadás céljából vannak fenntartva. Ezek a külön rugalmassági és tematikus eszközök felhasználhatók az uniós tagállamokban, a tagjelölt országokban és az EU-n kívül felmerülő következő esetekben: gazdasági válságok (pl. az EGAA – Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap), természeti katasztrófák, közegészségügyi válságok és humanitárius szükséghelyzetek (pl. SEAR – szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék) vagy egyéb váratlan szükségletek (pl. a Rugalmassági Eszköz). Ez a finanszírozás lehetővé teszi korlátozott mértékű kivételes pénzügyi igények fedezését.

EURÓPAI UNIÓS HELYREÁLLÍTÁSI ESZKÖZ - NEXTGENERATIONEU (NGEU)

Ezen eszköz keretében a Bizottság 2018-as árain 750 milliárd EUR-t mozgósít, amelyből legfeljebb 390 milliárd EUR fordítható vissza nem térítendő támogatásokra, és legfeljebb 360 milliárd EUR a 2021–2027-es hosszú távú költségvetésen felüli hitelek nyújtására a Covid19 utáni EU újjáépítésének elősegítése érdekében. A Bizottság felhatalmazást kapott arra, hogy a saját forrásokról szóló határozat^[2] 5. cikkének (1) bekezdése értelmében az EU nevében hitelt vegyen fel a tőkepiacokon. A kiadásokra fordított felvett hitelek tőkeösszegét (2018-as árain 390 milliárd EUR) és annak kamatait az Unió általános költségvetéséből kell visszafizetni, többek között a 2021-től fokozatosan bevezetett új saját forrásokból befolyt elegendő bevételből is. (1.4.1.)

Az NGEU-nak különösen a következőkre kellene összpontosítania: a) a foglalkoztatás és a munkahelyteremtés helyreállítása; b) reformok és beruházások a fenntartható növekedési és foglalkoztatási potenciál fellendítése céljából a tagállamok közötti kohézió erősítése és ellenálló képességük növelése érdekében; c) a Covid19-válság gazdasági hatása által érintett vállalkozásokra, különösen a kis- és középvállalkozásokra irányuló intézkedések, valamint az Unióban a fenntartható növekedés megerősítése, ideértve a vállalkozásokba történő közvetlen pénzügyi befektetést is; d) a Covid19-válságra reagáló kutatásra és innovációra irányuló intézkedések; e) a válsághelyzetekre való felkészültség szintjének emelése és a jelentős veszélyhelyzetekre való gyors és hatékony uniós reakció lehetővé tétele, ideértve az alapvető javak és orvostechikai felszerelések készleteinek felhalmozását, valamint a gyors válsághárításhoz szükséges infrastruktúrák beszerzését; f) annak biztosítására irányuló intézkedések, hogy a Covid19-válság ne veszélyeztesse a klímasemleges gazdaságra való méltányos átállást; g) a Covid19-válság mezőgazdaságra és vidékfejlesztésre gyakorolt hatásának kezelésére irányuló intézkedések.

A tagállamok beruházásokkal és reformokkal való támogatása érdekében 2021. február 12-én megállapodás született az új Helyreállítási és Rezilienciaépítési

[2]A Tanács (EU, Euratom) 2020/2053 határozata (2020. december 14.) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről. HL L 424., 2020.12.15., 1. o.

Eszközről. Az eszköz (2018-as árakon) 672,5 milliárd EUR összegű kölcsönt és vissza nem térítendő támogatást bocsát a tagállamok rendelkezésére a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek révén történő végrehajtás céljából. A terveknek tartalmazniuk kell a kulcsfontosságú szakpolitikai területekre (hat pillér^[3]) kiterjedő reformokat és beruházásokat, elő kell mozdítaniuk a zöld és digitális átállást, és foglalkozniuk kell az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaival.

Ukrajna orosz megszállásával összefüggésben a Bizottság 2022. május 18-án elfogadta a „REPowerEU” közleményt, amely stratégiát határoz meg az EU orosz energiaimporttól való függőségének csökkentésére. A Bizottság értékelése szerint egy ilyen stratégia 210 milliárd EUR összegű további beruházást igényelne e cél elérése érdekében. E célból a Bizottság – egyéb intézkedések mellett^[4] – javaslatot tett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet módosítására annak érdekében, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből megmaradt hitelekkel akár 225 milliárd EUR-t átcsoportosítsanak. Ezeket a forrásokat a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egy új fejezetének finanszírozására használnák fel, amely konkrét intézkedéseket határozna meg az energiaellátás diverzifikálására és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésére.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament a Tanáccsal egyenrangú költségvetési hatóság, és ez volt az európai parlamenti képviselők által az 1970-es években szerzett első hatáskörök egyike (1.2.5.). A költségvetési hatáskörök az éves uniós kiadások teljes összegének és elosztásának megállapításához, valamint a költségvetés végrehajtása feletti ellenőrzés gyakorlásához kapcsolódnak.

A Parlament Költségvetési Bizottsága felelős a többéves pénzügyi keretről folytatott tárgyalásokért és az éves költségvetés Parlament nevében történő elfogadásáért, továbbá képviseli a Parlament álláspontját a Tanáccsal folytatott tárgyalások során. Rendszerint sikeresen visszafordította a Tanács csökkentéseinek többségét, és érvényt szerzett a módosításaiból eredő elsőbbségi emeléseknek (bár nem mindig a kezdeti nagyságrendjükben).

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről folytatott tárgyalások során a Parlament különösen a következőket védte és nagyrészt biztosította: a) a többéves pénzügyi keret felső határának növelése és számos kiemelt program megerősítése; b) új uniós saját források bevezetésére irányuló kötelezettségvállalás abból a célból, hogy e források legalább az NGEU-hoz kapcsolódó költségeket (tőke és kamat) fedezni tudják; c) a Helyreállítási Eszköz végrehajtásában betöltött szerepe a közösségi módszerrel összhangban; d) az uniós költségvetés jelentősége az éghajlat-politikai és biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzések és a nemek közötti egyenlőség eléréséhez való hozzájárulásban; e) új mechanizmus bevezetése, amely megvédi az uniós költségvetést a jogállamiság elveinek megsértésétől (1.4.3.).

[3]Zöld átállás; digitális átállás; gazdasági kohézió, termelékenység és versenyképesség; társadalmi és területi kohézió; egészségügy, gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia; szakpolitikák a jövő nemzedékeiért.

[4]A REPowerEU emellett új finanszírozást irányoz elő a kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) piaci stabilizációs tartalékban tartott 20 milliárd EUR értékű kibocsátási egységeinek kiosztása, valamint a kohéziós alapokból (a tagállami juttatások legfeljebb 12,5%-áig) és a vidékfejlesztési alapból (EMVA) (szintén a juttatások 12,5%-áig) történő átcsoportosítások révén.

A Parlament módszeresen szorgalmazta az uniós költségvetésből finanszírozott valamennyi művelet és eszköz költségvetési átláthatóságát és megfelelő ellenőrzését is.

A Parlament a mentesítésért felelős hatóság (az EUMSZ 319. cikke), amely számára a Költségvetési Ellenőrző Bizottság készíti elő a költségvetés végrehajtásának politikai ellenőrzésére irányuló valamennyi munkát (1.4.5.). A mentesítési eljárás minden évben tükrözi a mentesítési folyamat végén arról levont következtetéseket, hogy a Bizottság és más intézmények és szervek hogyan használták fel az uniós költségvetést. Célja annak ellenőrzése, hogy a végrehajtás a vonatkozó szabályokkal, többek között a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveivel összhangban történt-e (megfelelés és teljesítmény).

A Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága évente ülésezik az Európai Beruházási Bankkal (EBB) (1.3.15.), hogy ellenőrizze annak pénzügyi tevékenységeit, és éves jelentést készít az EBB múltbeli teljesítményének és eredményeinek értékeléséről. A Parlament Költségvetési Bizottsága és Gazdasági és Monetáris Bizottsága megállapodott arról, hogy éves jelentést készítenek az EBB aktuális és jövőbeli fellépéseinek értékeléséről, és a jelentés elkészítéséért felváltva fognak felelni. Amellett, hogy véleménye szerint a pénzügyi eszközök értékes szolgálatot tehetnek az uniós finanszírozás hatásának megtöbbszörözése tekintetében, a Parlament hangsúlyozta, hogy szigorú feltételek mellett, a költségvetést érintő kockázatokat elkerülve kell alkalmazni azokat. E célból a költségvetési rendeletbe belefoglalták a pénzügyi eszközök alkalmazásának részletes szabályait.

A Parlament Költségvetési Bizottsága és Gazdasági és Monetáris Bizottsága közösen felelős a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ellenőrzéséért egy munkacsoport, valamint a Bizottsággal folytatott kéthavi helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédnek révén.

Francisco Padilla Olivares
03/2023

